

Regeringens proposition

1980/81: 58

med förslag till lag om Svenska skeppshypotekskassan, m. m.

beslutad den 30 oktober 1980.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga de förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

THORBJÖRN FÄLLDIN

NILS G. ÅSLING

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen läggs fram förslag till lag om Svenska skeppshypotekskassan. Förslaget innebär att de nuvarande instituten Svenska skeppshypotekskassan och Skeppsfartens sekundärlånekassa slås samman till en enhet. Genom sammanslagningen går Skeppsfartens sekundärlånekassa upp i Svenska skeppshypotekskassan på så sätt att den först nämnda kassan upplöses utan likvidation och alla dess tillgångar och skulder övertas av Svenska skeppshypotekskassan. Detta föranleder redaktionella ändringar i vissa andra lagar. Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 1981.

1. Förslag till

Lag om Svenska skeppshypotekskassan

Härigenom föreskrivs följande.

Ändamål

1 § Svenska skeppshypotekskassan har till ändamål att medverka vid finansiering av rederiverksamhet här i riket genom att lämna lån huvudsakligen av långfristig karaktär, eller ikläda sig garanti för sådana lån.

Fonder

2 § Som garantifond för kassans förbindelser ställer staten till förfogande av fullmäktige i riksgäldskontoret utfärdade garantiförbindelser på ett-hundrasextiosju miljoner kronor.

3 § Kassans behållna årsvinst skall avsättas till en reservfond. Denna skall användas till att täcka förluster i kassans rörelse.

Upplåning

4 § Kassen anskaffar medel för sin verksamhet genom lån mot obligationer eller genom annan upplåning.

Sammanlagda beloppet av kassans låneskuld och garantiförpliktelser får inte uppgå till mera än tio gånger sammanlagda beloppet av kassans garanti- och reservfonder. Motvärdet i svenska kronor av låneskuld eller garantiförpliktelse i utländsk valuta skall beräknas på grundval av den vid beräkningstillfället på den svenska valutamarknaden noterade säljkursen för valutan ifråga.

Lånerörelsen

5 § För lån från kassan skall vara ställd betryggande säkerhet i form av inteckning i svenskt fartyg eller tillgodohavande hos eller borgen av staten eller en bank.

Inteckning skall ligga inom sjuttio procent av det värde till vilket styrelsen uppskattar fartyget. Som säkerhet får inte godtas inteckning i fartyg som är äldre än femton år.

6 § Lån skall lämnas på bestämd tid, som inte får överstiga femton år.

Överstiger lånetiden ett år, skall kassan i regel utlämna lånet att återbetalas genom avbetalningar enligt fastställd plan.

7 § Förfallotiden för lån som kassan beviljar skall bestämmas så, att den är förenlig med villkoren för kassans förbindelser.

Kassan skall vidare särskilt uppmärksamma att samma eller med varandra i väsentlig ekonomisk intressegemenskap förbundna låntagare inte erhåller lån i sådan omfattning, att fara för kassans säkerhet kan uppkomma. Med lån jämställs borgen och annan garantiförpliktelse som kassan ingått för låntagaren.

8 § Försämras säkerheten för ett lån väsentligt eller fullgör en låntagare inte villkoren för sitt lån, får kassan uppsäga lånet till betalning omedelbart eller inom viss tid.

Kostnader för besiktning, värdering, inteckningsåtgärd eller annan åtgärd betalas av låntagaren.

Organisation m. m.

9 § Kassan förvaltas av en styrelse med säte i Göteborg. Styrelsen består av sju ledamöter av vilka en skall vara ordförande och en vice ordförande. För styrelsens ledamöter finns högst sju suppleanter.

Styrelsens ordförande, vice ordförande och övriga ledamöter samt suppleanter utses av regeringen för en tid av högst tre år.

Regeringen bestämmer arvoden till ledamöterna.

10 § Styrelsen tillsätter och entledigar verkställande direktör och övriga tjänstemän samt bestämmer lönevillkor för dem.

Styrelsen beslutar om arbetsordning för egen del och om instruktion för verkställande direktören och tjänstemännen med närmare föreskrifter om kassans förvaltning.

11 § Regeringen prövar styrelsens förvaltning.

12 § Kassans räkenskapsår är kalenderår.

Styrelsens uppgifter

13 § Styrelsen prövar frågor om upptagande och beviljande av lån och om ställande av garanti.

Styrelsen beslutar om besiktning och värdering av fartyg och om arvode för sådan förrättning.

14 § Styrelsen skall tillse att ett pantsatt fartyg i sin helhet är kaskoförsäkrat mot såväl totalförlust som partiell skada och kostnad till minst det värde till vilket styrelsen uppskattar fartyget. Styrelsen får dock godta kaskoförsäkring avseende lägre värde, om skillnaden i värde täcks genom kaskointresseförsäkring. Styrelsen får medge att fartygsägaren står självrisk till högst tio procent av det värde till vilket styrelsen uppskattar fartyget.

Styrelsen skall härutöver tillse att för fartyget finns dels särskild försäkring, som i sedvanlig utsträckning bereder skydd som inte innefattas i kaskoförsäkringen mot den ersättningskyldighet som kan uppkomma för fartygets ägare, dels krigsförsäkring.

Styrelsen får besluta om ytterligare försäkring som styrelsen anser behövlig.

15 § I fråga om såväl kasko- som kaskointresseförsäkring skall styrelsen tillse att försäkringen gäller till förmån för kassan och att den medför rätt för kassan att, även om dess fordran inte är förfallen, få betalt ur utfallande försäkringsbelopp framför fartygsägaren, om inte ägaren, vid partiell skada, låter reparera fartyget eller på annat sätt bereder kassan samma säkerhet som före skadans inträffande.

16 § Styrelsen skall tillse att försäkringsgivaren gentemot kassan förbundit sig att iaktta att försäkringen inte ändras eller upphör utan kassans vetskap och att kassan får det rådrum som behövs för att säkerställa sig före försäkringens upphörande.

I övrigt skall för försäkring som avses i 14 § gälla sådana bestämmelser som föreskrivs i lagen (1927: 77) om försäkringsavtal med den jämkning som styrelsen finner påkallad av omständigheterna.

17 § Kassan få inköpa sådant fartyg som pantsatts eller utmätts för kassans fordran, om det är nödvändigt för att skydda fordringen. Ett inköpt fartyg skall avyttras så snart det kan ske utan förlust.

18 § Det åligger styrelsen att

1. föra kassans talan i alla dess angelägenheter,
2. tillse att kassans säkerheter inte minskar genom vanvård av pantsatt fartyg eller på annat sätt,
3. tillse att kassans låntagare fullgör sina skyldigheter mot kassan i rätt tid och låta vidta behövliga åtgärder, om detta inte sker,
4. tillse att kassans böcker och räkenskaper förs i föreskriven ordning och att säkerheter och försäkringar vidmakthålls och förnyas i rätt tid,
5. årligen före den 15 mars avge berättelse över kassans förvaltning och verksamhet under närmast föregående år,
6. tillse att industridepartementet och låntagarna i kassan årligen före april månads utgång tillställs styrelsens och revisorerernas berättelser över kassans förvaltning och räkenskaper,
7. tillse att inom i punkten 6 nämnd tid till varje låntagare sänds en förteckning över låntagarna i kassan med angivande av kapitalbeloppet av varje låntagares lån vid utgången av närmast föregående år,
8. ombesörja att medel som inflyter till kassan och inte omedelbart kommer till användning ofördröjligen görs räntebärande genom placering på betryggande sätt,
9. tillse att den garantiförbindelse som utgör garantifond, av kassan utfärdade men inte utelöpande obligationer, blanketter till obligationer, lånereverser med säkerheter samt andra värdehandlingar hålls under betryggande förvaring och vård.

19 § Om kassan tar upp lån eller lämnar garantiförpliktelse i utländsk valuta, skall styrelsen

1. tillse att summan av låneskuld och garantiförpliktelser i utländsk valuta, beräknad i motvärdet i svenska kronor enligt 4 § andra stycket, inte överstiger 75 procent av skillnaden mellan det belopp, som enligt nämnda lagrum utgör högsta sammanlagda beloppet för kassans låneskuld och garantiförpliktelser, och det belopp till vilket kassans låneskuld och garantiförpliktelser uppgår,
2. besluta om lån från kassan i valuta vari upplåning skett,
3. tillse att in-teckning som utgör säkerhet för lånet eller garantin lyder på belopp i den valuta vari lånet eller garantin har lämnats och bestämma det uppskattade värdet av fartyget i samma valuta.

Styrelsens arbetsformer

20 § Styrelsen sammanträder på kallelse av ordföranden så ofta denne finner omständigheterna föranleda det. Till varje sammanträde kallas samtliga ledamöter och, vid förfall, behövt antal suppleanter.

Är verkställande direktören inte ledamot i styrelsen, skall även han kallas till sammanträde. Verkställande direktören får därvid delta i överläggningarna och framställa förslag och få sin mening antecknad till protokollet men inte delta i besluten.

Sammanträde hålls i Göteborg, om inte särskilda skäl föranleder annat.

21 § Styrelsen är beslutför när minst fem ledamöter är närvarande.

Som styrelsens beslut gäller den mening som de flesta föreningar sig om eller, vid lika röstetal, den mening som ordföranden vid sammanträdet biträder.

22 § En ledamot i styrelsen eller verkställande direktören får inte delta i behandling av fråga som rör avtal mellan honom och kassan eller i vilken han annars har ett väsentligt intresse.

23 § Vid styrelsens sammanträde förs protokoll som justeras på sätt styrelsen bestämmer.

24 § Styrelsen får bemyndiga ledamöter och suppleanter i styrelsen samt verkställande direktören och annan befattningshavare hos kassan, minst två i förening, att teckna kassans firma.

25 § Styrelsen får uppdra åt enskilda ledamöter i styrelsen eller befattningshavare hos kassan att var för sig eller två eller flera i förening avgöra ärende eller grupp av ärenden som inte är av sådan beskaffenhet att prövningen bör ankomma på styrelsen. Sådant uppdrag får dock inte lämnas i fråga om utseende eller entledigande av verkställande direktör eller om upplåning, beviljande av lån eller ställande av garanti.

Styrelsen får själv pröva ärende utan hinder av lämnat uppdrag.

Revision

26 § För revision av styrelsens förvaltning och kassans räkenskaper utser regeringen årligen två revisorer och suppleanter för dem.

Regeringen bestämmer revisorernas arvoden.

27 § Styrelsen skall bereda kassans revisorer tillfälle att när som helst inventera kassans tillgångar och att granska kassans böcker, räkenskaper och andra handlingar.

Styrelsens förvaltningsberättelse skall överlämnas till revisorerna utan dröjsmål efter det att den har avgivits.

28 § Revisorerna skall senast den 1 april avge revisionsberättelse och utan dröjsmål överlämna den till styrelsen.

Revisionsberättelsen skall innehålla en redogörelse för omfattningen och resultatet av revisorernas granskning samt ett uttalande om anmärkning finns med avseende på förvaltningsberättelsen, de i denna upptagna resultat- och balansräkningarna, styrelsens bokföring eller inventering av de under dess förvaltning stående tillgångarna eller i övrigt beträffande styrelsens förvaltning. Finns anledning till anmärkning, skall denna anges i revisionsberättelsen. Revisorerna skall i berättelsen meddela de erinringar som de anser påkallade.

29 § Revisorerna får till sitt biträde anlita siffergranskare och meddela anvisningar för dennes arbete.

Siffergranskarens arvode bestäms av revisorerna eller, om styrelsen begär det, av regeringen.

Låntagarsammanträde

30 § Låntagarna skall beredas tillfälle att sammanträda för granskning av styrelsens förvaltning och kassans räkenskaper om någon låntagare begär det. Sådan begäran skall framställas skriftligen hos styrelsen före den 10 maj året närmast efter det år granskningen avser.

Begärs sammanträde enligt första stycket, skall det genom styrelsens försorg utsättas att äga rum i Göteborg före utgången av maj månad samma år på tid och plats som styrelsen bestämmer.

Varje låntagare skall kallas till sammanträdet i rekommenderat brev som skall sändas ut minst tio dagar före sammanträdet. I kallelsen skall anges de ärenden som skall förekomma på sammanträdet.

31 § Vid låntagarsammanträde får ledamöterna och suppleanterna i styrelsen, verkställande direktören och revisorerna närvara och delta i överläggningarna men inte i besluten.

Styrelsens ordförande, vice ordförande eller annan ledamot, verkställande direktören och minst en revisor bör närvara vid sammanträdet.

32 § Sammanträdet öppnas av den inom styrelsen som styrelsen har utsett till det. Därefter justeras röstlängd och de röstberättigade låntagarna väljer ordförande för sammanträdet.

33 § Varje låntagare som har fullgjort sin betalningsskyldighet till kassan har rösträtt vid sammanträdet. En låntagare har en röst för varje påbörjat femtiotusental av sitt obetalda lånebelopp hos kassan. Rösträtt för egen del eller på grund av fullmakt får dock inte utövas av en låntagare för mer än en tiondel av hela det vid sammanträdet antecknade röstetalet.

34 § Omröstning sker öppet. Som beslut gäller den mening för vilken de flesta rösterna avges. Vid lika röstetal gäller den mening som ordföranden vid sammanträdet biträder.

Vid sammanträdet förs protokoll genom styrelsens försorg.

35 § Yttrande som låntagarna beslutar vid sammanträde skall genom styrelsens försorg tillställas industridepartementet senast åtta dagar efter sammanträdet.

Likvidation

36 § Regeringen beslutar om likvidation. Innan sådant beslut meddelas, skall styrelsen höras.

Vid likvidation skall kassans egna medel användas för att fullgöra kassans förbindelser. För vad som därefter återstår av förbindelserna är låntagarna ansvariga i förhållande till de vid likvidationsbeslutet obetalda kapitalbeloppen av sina lån från kassan. Kan en låntagare inte fullgöra sin betalningsskyldighet är övriga låntagare hos kassan med samma fördelning ansvariga för bristen. En låntagares ansvarighet får dock inte göras gällande till högre belopp än som motsvarar fem procent av det vid likvidationsbeslutet obetalda kapitalbeloppet av hans lån från kassan.

Garantifonden får tas i anspråk endast i den mån det behövs för att fullgöra kassans förbindelser sedan kassans egna medel blivit använda och låntagarnas ansvarighet enligt andra stycket utnyttjats.

Vad som återstår av tillgångar sedan skulderna har betalats tillfaller staten.

Skadeståndsskyldighet för styrelseledamöter och revisorer

37 § Styrelseledamöter som uppsåtligen eller av oaktsamhet tillskyndar kassan skada svarar solidariskt för skadan.

Har revisorer mot bättre vetande lämnat oriktig uppgift i sin berättelse eller uppsåtligen underlåtit att göra anmärkning mot sådan uppgift i en handling som de granskat eller visat oaktsamhet vid fullgörande av sitt uppdrag, svarar de solidariskt mot kassan för skada, som uppkommer därav.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1981 då lagen (1965:139) om Svenska skeppshypotekskassan och Skeppsfartens sekundärlånekassa samt reglementet (1965:593) för Svenska skeppshypotekskassan och Skeppsfartens sekundärlånekassa skall upphöra att gälla.

Genom den nya lagen uppgår Skeppsfartens sekundärlånekassa i Svenska skeppshypotekskassan på så sätt att den förstnämnda kassan upplöses utan likvidation och alla dess tillgångar och skulder övertas av Svenska skeppshypotekskassan.

För lån som kassorna upptagit före den nya lagens ikraftträdande skall, så länge lånet inte betalats åter, vid varje tidpunkt finnas pantförskrivna säkerheter enligt 9 § den upphävda lagen. Dessa säkerheter får inte användas för förbindelser som skeppshypotekskassan ikläder sig efter den nya lagens ikraftträdande.

Efter den nya lagens ikraftträdande skall kassornas garantifonder tillsammans utgöra Svenska skeppshypotekskassans garantifond och kassornas reservfonder tillsammans utgöra Svenska skeppshypotekskassans reservfond.

Efter den nya lagens ikraftträdande skall varje år en viss del av reservfonden reserveras. Denna del får användas endast för sådana utgifter och förluster som hänför sig till de förutvarande kassornas verksamhet före ikraftträdandet och till vars täckande Svenska skeppshypotekskassans inkomster inte förslår. Reserveringen skall göras för var och en av de förutvarande kassornas förbindelser på följande sätt. Det reserverade beloppet skall för varje kassa förhålla sig på samma sätt till den befintliga storleken på låneskulden från kassans verksamhet före ikraftträdandet som dess reservfond förhöll sig till låneskulden vid ikraftträdandet.

Efter den nya lagens ikraftträdande skall, för var och en av de förutvarande kassornas förbindelser, av garantifonden reserveras belopp som, sammanräknade med vad som reserverats av reservfonden enligt föregående stycke, motsvarar en tiondel respektive en sjättedel av de utestående förbindelser som hänför sig till skeppshypotekskassans och sekundärlånekassans verksamhet före den nya lagens ikraftträdande. Nämnade belopp får användas endast för att infria sådana förbindelser.

I fråga om lån som kassorna beviljat före den nya lagens ikraftträdande gäller alltså 9–12 §§ och 14 § andra stycket i den upphävda lagen.

Beträffande redovisning av kassornas verksamhet avseende år 1980 gäller äldre bestämmelser.

2 Förslag till

Lag om ändring i kommunalskattelagen (1928: 370)

Härigenom föreskrivs att 53 § 1 mom. kommunalskattelagen (1928: 370) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

53 §

1 mom.¹ Skyldighet att erlægga skatt för inkomst åligger så framt ej annat föreskrives i denna lag eller i särskilda bestämmelser, meddelade på grund av överenskommelse eller beslut, varom i 72 och 73 §§ sägs:

a) fysisk person:

för tid, under vilken han varit här i riket bosatt:

för all inkomst, som av honom här i riket eller å utländsk ort förvärvats:
samt

för tid, under vilken han ej varit här i riket bosatt:

för inkomst av här belägen fastighet;

för inkomst av rörelse, som här bedrivits;

för avlöning eller annan därmed jämförlig förmån, som utgått av anställning eller uppdrag hos svenska staten eller svensk kommun;

för avlöning eller annan därmed jämförlig förmån, som utgått av annan anställning eller annat uppdrag, i den mån inkomsten uppburits härifrån och förvärvats genom verksamhet här i riket;

för pension enligt lagen (1962: 381) om allmän försäkring till den del beloppet överstiger 6000 kronor och för annan ersättning enligt nämnda lag;

för pension på grund av anställning eller uppdrag hos svenska staten eller svensk kommun;

för belopp, som utgår på grund av annan pensionsförsäkring än tjänstepensionsförsäkring, om försäkringen meddelats i här i riket bedriven försäkringsrörelse;

för ersättning enligt lagen (1954: 243) om yrkesskadeförsäkring eller lagen (1976: 380) om arbetsskadeförsäkring och lagen (1956: 293) om ersättning åt smittbärare samt enligt annan lag eller författning, som utgått till någon vid sjukdom eller olycksfall i arbete eller på grund av militärtjänstgöring eller i fall som avses i lagen (1977: 265) om statligt pensionskadeskydd eller lagen (1977: 267) om krigsskadeersättning till sjömän;

för dagpenning från erkänd arbetslöshetskassa enligt lagen (1973: 370) om arbetslöshetsförsäkring och kontant arbetsmarknadsstöd enligt lagen (1973: 371) om kontant arbetsmarknadsstöd;

för timstudiestöd och inkomstbidrag enligt studiestödslagen (1973: 349);

för annan härifrån uppuren, genom verksamhet här i riket förvärvat inkomst av tjänst;

för vinst å icke yrkesmässig avyttring av fastighet eller rörelse här i riket eller tillbehör till sådan fastighet eller rörelse; samt

för belopp, varmed schablonavdrag för egenavgifter överstigit påförda avgifter, samt restituerade, avkortade eller avskrivna egenavgifter, allt i den omfattning, som anges i anvisningarna till 41 b §;

b) staten:

¹ Senaste lydelse 1979: 1157.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

för inkomst av jordbruksdomäner, skogar samt uthyrda eller med tomt-rätt eller vattenfallsrätt upplättna fastigheter; samt

för inkomst av rörelse, som ej härflutit av bank- eller försäkringsrörelse eller av kommunikationsverk med tillhörande byggnader och anläggningar eller av industriell verksamhet, som huvudsakligen avser att tillgodose statens egna behov;

c) landsting, kommuner och andra menigheter ävensom hushållnings-sällskap med stadgar som fastställts av regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer;

för inkomst av fastighet och av rörelse;

d) akademier, allmänna undervisningsverk, sådana sammanslutningar av studerande vid rikets universitet och högskolor i vilka de studerande enligt gällande stadgar är skyldiga att vara medlemmar, samarbetsorgan för sådana sammanslutningar med ändamål att fullgöra uppgifter som enligt nämnda stadgar ankommer på sammanslutningarna;

sjömanshus, företagareförening som erhåller statsbidrag, regional utvecklingsfond som avses i förordningen (1978:504) om överförande av vissa uppgifter från företagareförening till regional utvecklingsfond;

allmänna försäkringskassor, erkända arbetslöshetskassor, understödsföreningar som inte bedriver till livförsäkring hänförlig verksamhet, pensionsstiftelser som avses i lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutlästelse m. m., personalstiftelser som avses i samma lag med ändamål uteslutande att lämna understöd vid arbetslöshet, sjukdom eller olycksfall, stiftelser som bildats enligt avtal mellan organisationer av arbetsgivare och arbetstagare med ändamål att utge avgångsersättning till friställd arbetstare eller främja åtgärder till förmån för arbetstare som blivit uppsagd eller löper risk att bli uppsagd till följd av driftsinskränkning, företagsnedläggelse eller rationalisering av företags verksamhet, sådana ömsesidiga försäkringsbolag som avses i lagen om yrkesskadeförsäkring.

Allmänna pensionsfonden, Allmänna sjukförsäkringsfonden, Apotekarsocietetens stiftelse för främjande av farmacins utveckling m. m., Bokbranschens Finansieringsinstitut Aktiebolag, Dag Hammarskjölds minnesfond, Fonden för industriellt utvecklingsarbete, Fonden för industriellt samarbete med u-länder, Järnkantoret och SIS-Standardiseringskommissionen i Sverige, så länge kantorets respektive kommissionens vinstmedel används till allmänt nyttiga ändamål och utdelning inte lämnas till delägare eller medlemmar, Nobelstiftelsen, Norrlandsfonden, *Skeppsfarens sekundärlånekassa*, Stiftelsen Industricentra, Stiftelsen Industriellt utvecklingscentrum i övre Norrland, Stiftelsen för pro-

Allmänna pensionsfonden, Allmänna sjukförsäkringsfonden, Apotekarsocietetens stiftelse för främjande av farmacins utveckling m. m., Bokbranschens Finansieringsinstitut Aktiebolag, Dag Hammarskjölds minnesfond, Fonden för industriellt utvecklingsarbete, Fonden för industriellt samarbete med u-länder, Järnkantoret och SIS-Standardiseringskommissionen i Sverige, så länge kantorets respektive kommissionens vinstmedel används till allmänt nyttiga ändamål och utdelning inte lämnas till delägare eller medlemmar, Nobelstiftelsen, Norrlandsfonden, Stiftelsen Industricentra, Stiftelsen Industriellt utvecklingscentrum i övre Norrland, Stiftelsen för produktutvecklingscentrum i Göteborg,

Nuvarande lydelse

duktutvecklingscentrum i Göteborg, Svenska bibelsällskapets bibelfond, Svenska Penninglotteriet Aktiebolag, Svenska skeppshypotekskassan, Svenska UNICEF-kommittén, Sveriges exportråd, Sveriges turistråd och Aktiebolaget Tipstjänst:

Föreslagen lydelse

Svenska bibelsällskapets bibelfond, Svenska Penninglotteriet Aktiebolag, Svenska Skeppshypotekskassan, Svenska UNICEF-kommittén, Sveriges exportråd, Sveriges turistråd och Aktiebolaget Tipstjänst:

för inkomst av fastighet:

e) kyrkor, sjukvårdsinrättningar vilkas verksamhet ej bedrivs i vinstsyfte, barmhärtighetsinrättningar, stiftelser som hava till huvudsakligt ändamål att under samverkan med militär eller annan myndighet stärka rikets försvar eller att, utan begränsning till viss familj, vissa familjer eller bestämda personer, främja vård och uppfostran av barn eller lämna understöd för beredande av undervisning eller utbildning eller utöva hjälpverksamhet bland behövande eller främja vetenskaplig forskning, ävensom ideella föreningar som uppfylla i punkt 9 av anvisningarna angivna villkor:

för inkomst av fastighet och av rörelse;

f) svenska aktiebolag och sådana bolag, som enligt särskild författning äro skyldiga att avstå sin vinst, ekonomiska föreningar, samebyar, samfund, stiftelser, understödsföreningar, som bedriva till livförsäkring hänförlig verksamhet, verk, inrättningar och andra inländska juridiska personer, dock såvitt gäller sådana juridiska personer som enligt författning eller på därmed jämförligt sätt bildats för att förvalta samfällighet endast om samfälligheten har taxerats såsom särskild taxeringsenhet och avser marksamfällighet eller regleringssamfällighet, samtliga här under f) avsedda bolag, verk och andra juridiska personer i den mån de ej inbegripas under punkterna d) och e):

för all inkomst, som här i riket eller å utländsk ort förvärvats:

g) utländska bolag:

för inkomst av här belägen fastighet;

för inkomst av rörelse, som här bedrivits; samt

för vinst å icke yrkesmässig avyttring av fastighet eller rörelse här i riket eller tillhör till sådan fastighet eller rörelse.

Riksskatteverket må, om särskilda skäl därtill äro, efter ansökan förklara, att stiftelse eller förening, som har till huvudsakligt ändamål att främja nordiskt samarbete, i fråga om skattskyldighet eller eljest vid tillämpning av denna lag skall anses jämställd med stiftelse eller förening, som ovan i första stycket vid e) angives. Sådant beslut må, när omständigheterna det föranleda, av riksskatteverket återkallas. Över beslut, som riksskatteverket meddelat enligt detta stycke, må klagan icke föras.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1981.

3 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1974: 922) om kreditpolitiska medel

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1974: 922) om kreditpolitiska medel skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

I denna lag förstås med

1. *bankinstitut*: bankaktiebolag, sparbank och centralkassa för jordbrukskredit.

2. *försäkringsinstitut*: allmänna pensionsfonden och försäkringsföretag med svensk koncession.

3. *kreditinstitut*: bankinstitut, jordbrukskassa, kreditaktiebolag, finansbolag enligt lagen (1980:2) om finansbolag, försäkringsinstitut, landshypoteks- och stadshypoteksinstitutionerna, Svenska skeppshypotekskassan och Skeppsfurtens sekundärlånekassa.

3. *kreditinstitut*: bankinstitut, jordbrukskassa, kreditaktiebolag, finansbolag enligt lagen (1980:2) om finansbolag, försäkringsinstitut, landshypoteks- och stadshypoteksinstitutionerna och Svenska skeppshypotekskassan.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1981.

¹ Senaste lydelse 1980: 522.

INDUSTRIDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1980-10-30

Närvarande: statsministern Fälldin, ordförande, och statsråden Ullsten, Friggebo, Mogård, Dahlgren, Åsling, Söder, Burenstam Linder, Johansson, Wirtén, Holm, Boo, Winberg, Adelson, Danell, Petri, Eliasson.

Föredragande: statsrådet Åsling

Proposition med förslag till lag om Svenska skeppshypotekskassan, m. m.

I Inledning

Kapitalmarknadsutredningen föreslog i betänkandet (SOU 1978: 11) Kapitalmarknaden i Svensk ekonomi bl. a. att verksamheten vid Svenska skeppshypotekskassan och Skeppsfartens sekundärlånekassa skulle sammanföras liksom verksamheten vid vissa andra primär- och sekundärlåneinstitut på kapitalmarknaden. Riksdagen har på grundval av betänkandet (prop. 1978/79: 165, FiU 1979/80: 8, rskr 1979/80: 60, SKU 1979/80: 10, rskr 1979/80: 61–62, NU 1979/80: 10, rskr 1979/80: 63) beslutat om bl. a. en sammanslagning av AB Industrikredit och AB Företagskredit samt av Lantbruksnäringarnas primärkredit AB och Lantbruksnäringarnas sekundärkredit AB. Jag har i prop. 1979/80: 165 om vissa varvsfrågor, m. m. (s. 24) anmält att jag avsåg att senare återkomma till frågan om en sammanslagning av kassorna.

Efter remiss har yttranden över betänkandet avgetts av ett stort antal remissinstanser. Endast vissa remissinstanser har yttrat sig över frågan om en sammanslagning av skeppshypotekskassan och sekundärlånekassan, nämligen fullmäktige i riksbanken och i riksgäldskontoret, bankinspektionen, AP-fondens första, andra och tredje fondstyrelse, Svenska Sparbanksföreningen m. fl., Landsorganisationen i Sverige (LO) och styrelsen i Svenska skeppshypotekskassan och Skeppsfartens sekundärlånekassa.

I en därefter inom industridepartementet upprättad promemoria Sammanslagning av Svenska skeppshypotekskassan och skeppsfartens sekundärlånekassa m. m. har förslag lämnats om hur sammanslagningen bör gå till. Promemorian innehåller bl. a. ett förslag till lag om Svenska skeppshy-

potekskassan, som den sammanslagna kassan föreslås bli benämnd. Promemorian, som också innehåller en redogörelse för nuvarande förhållanden, bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga*. Yttrande över promemorian har avgetts av kassornas styrelser. Till yttrandet har fogats yttranden av kassornas långivare och protokoll från sammanträden med låntagarna i kassorna.

2 Föredragandens överväganden

Svenska skeppshypotekskassan tillkom år 1929 för att förbättra rederiernas möjligheter att anskaffa långfristiga krediter. Kassan omorganiserades år 1965. Samtidigt bildades Skeppsfartens sekundärlånekassa (prop. 1965: 99, BaU 1965: 38, rskr 1965: 289). De nu gällande bestämmelserna för kassorna är intagna i lagen (1965: 139) om Svenska skeppshypotekskassan och Skeppsfartens sekundärlånekassa (ändrad senast 1979: 534). Till lagen ansluter ett av regeringen utfärdat reglemente (1965: 593) för Svenska Skeppshypotekskassan och Skeppsfartens sekundärlånekassa.

Kassorna har till uppgift att lämna lån, huvudsakligen av långfristig karaktär, till svenska rederiföretag eller ikläda sig garanti för sådana lån. Lånen lämnas på bestämd tid som inte får överstiga, för skeppshypotekskassan 15 år och för sekundärlånekassan 10 år. Överstiger lånetiden ett år, skall kassan i regel utlämna lånet att återbetalas genom avbetalningar enligt fastställt plan. För lånen skall ställas betryggande säkerhet i form av inteckning i svenskt fartyg eller borgen av staten eller bank. Inteckning skall i fråga om lån från skeppshypotekskassan ligga inom 50 % och i fråga om lån från sekundärlånekassan inom 70 % av det värde till vilket styrelsen uppskattar fartyget.

Kassorna är utrustade med garantifonder som säkerhet för sina förpliktelser. Fonderna är grundade på statliga garantiförbindelser på numera 100 milj. kr. för skeppshypotekskassan och 67 milj. kr. för sekundärlånekassan. Vardera kassans behållna årsvinst skall avsättas till en reservfond. Denna skall användas till att täcka förluster i kassans rörelse. Kassornas reservfonder uppgick vid utgången av år 1979 till 45,9 milj. kr. resp. 8,3 milj. kr. Som ytterligare säkerhet för kassornas förbindelser föreligger ett visst kollektivt ansvar för låntagarna som aktualiseras i händelse av likvidation sedan kassornas egna medel tagits i anspråk. Ansvaret är begränsat till 5 % av utestående lånebelopp för låntagare i skeppshypotekskassan och till 10 % för låntagare i sekundärlånekassan.

Sammanlagda beloppet av skeppshypotekskassans utestående skuld och garantiförpliktelser får inte överstiga tio gånger summan av garantifonden och reservfonden. För sekundärlånekassan är motsvarande multipel sex.

Kapitalmarknadsutredningen har anfört att uppdelningen i samförvaltade primär- och sekundärlåneinstitut är en metod att något variera kredit-

villkoren med avseende på säkerheternas art. Den praktiska effekten av uppdelningen är att utlåningsräntan kan varieras genom delning av krediten på de båda instituten. En kredit som bedöms vara något riskfylld kan till större delen läggas i sekundärlåneinstitutet och sålunda betinga en högre ränta. Utredningen pekar emellertid på att uppdelningen av kreditgivning på primär- och sekundärlåneinstitut har subjektiv karaktär och att sekundärkreditgivning inte visat sig medföra större förluster i praktiken. Svenska skeppshypotekskassan och skeppsfartens sekundärlånekassa liksom övriga primär- och sekundärlåneinstitut borde därför slås samman. För genomförandet av sammanslagningen föreslår utredningen en särskild lag om fusion av kassorna. Enligt lagförslaget bemyndigas regeringen att i viss ordning besluta om fusion av kassorna. Beslutar regeringen om detta, skall staten ställa till förfogande en av riksgäldsfullmäktige utfärdad förbindelse att gentemot innehavare av obligationer som kassorna har gett ut före fusionen svara för förlust som kan uppkomma på grund av fusionen.

De remissinstanser som berörde frågan om en sammanslagning av kassorna, tillstyrkte utredningens förslag. Fullmäktige i riksbanken förutsatte att de nuvarande borgenärerna vid en sammanslagning skulle erhålla betryggande säkerhet. I övrigt har remissinstanserna inte berört frågan om hur en sammanslagning skulle gå till. Bankinspektionen erinrade om att inspektionen tidigare anfört att skeppshypotekskassan i likhet med andra kreditinstitut borde stå under inspektionens tillsyn.

I den inom industridepartementet upprättade promemorian har frågan om hur sammanslagningen bör gå till ytterligare övervägts. I promemorian framläggs förslag till en ny lag om Svenska skeppshypotekskassan. Förslaget i promemorian innebär i korthet att sekundärlånekassan upplöses utan likvidation och dess tillgångar och skulder överförs till skeppshypotekskassan. För att skydda kassornas nuvarande långivare och för att inte utöka låntagarnas ansvar föreslås i promemorian att viss del av kassornas reservfonder och garantifonder reserveras för de åtaganden som står ute vid sammanslagningen. Bestämmelser härom har tagits in i övergångsbestämmelserna till den föreslagna lagen.

Kassorna har i yttrande över promemorian den 12 september 1980 tillstyrkt att kassorna slås samman och att detta sker på det sätt som föreslagits i departementspromemorian. Kassornas långivare och låntagare har inte haft något att erinra mot att en sammanslagning sker i enlighet med vad som har föreslagits i promemorian.

För egen del vill jag anföra följande.

De båda kassornas verksamhet har varit till stort gagn för svenska rederier och för svenska varvsföretag. En sammanslagning av kassorna bör ge större möjligheter till flexibel kreditgivning. Den hittillsvarande utvecklingen har visat att ett fartygs värde kan undergå snabba förändringar. Detta bör enligt min mening föranleda en friare kreditbedömning än den

som f. n. sker inom ramen för nuvarande system med en primär- och en sekundärlånekassa. Motsvarande överväganden ligger också bakom de sammanslagningar av vissa primär- och sekundärlåneinstitut som riksdagen redan har beslutat om och som jag tidigare har berört. Jag förordar alltså att de nuvarande kassorna slås samman till en enhet.

Vad gäller sättet för sammanslagning har promemorieförslaget enligt min mening fördelar framför kapitalmarknadsutredningens förslag därigenom att sammanslagningen genomförs direkt genom den lag som skall reglera kassans verksamhet samtidigt som en särskild statlig garanti kan undvaras. Jag lägger därför promemorieförslaget till grund för mina fortsatta överväganden.

Den föreslagna sammanslagningen aktualiserar frågor som rör rättsägarna. En fråga är hur obligationsinnehavarnas och andra långgivares ställning kan komma att påverkas av sammanslagningen. För kassornas långgivare är givetvis vad som gäller om pantsäkerhet, garantifonder och reservfonder av stor betydelse. Promemorieförslaget innebär att borgenärernas ställning inte förändras, eftersom de förhållanden som rådde vid sammanslagningen inte ändras genom denna. Sålunda föreslås att pantsäkerheter för lån som tagits upp för sammanslagningen gäller enbart sådana lån och inte får användas för förbindelser som ingås efter sammanslagningen.

Vidare föreslås till skydd för borgenärernas intressen att de båda kassornas garantifonder och reservfonder tillsammans skall utgöra garantifond och reservfond efter sammanslagningen. Garantifonden kommer alltså efter sammanslagningen att vara beloppsmässigt oförändrad. Borgenärernas ställning bevaras genom att en viss del av fonderna reserveras för de åtaganden som föreligger vid sammanslagningen.

Av reservfonden skall den reserverade delen få användas bara för sådana förluster som kan hänföras till de nuvarande kassornas verksamhet före sammanslagningen och som skeppshypotekskassans inkomster efter sammanslagningen inte förslår till att täcka. Reserveringen skall enligt förslaget göras så att förhållandena mellan kassornas låneskulder och reservfonder vid sammanslagningen förblir oförändrade efter sammanslagningen. Detta kan ske genom att ett jämförelsetal framräknas för var och en av de båda kassorna vid sammanslagningen. På motsvarande sätt skall, efter sammanslagningen, av garantifonden reserveras belopp som tillsammans med vad som reserverats av reservfonden svarar mot en tiondel resp. en sjättedel av de förbindelser som kan hänföras till skeppshypotekskassans och sekundärlånekassans verksamhet före sammanslagningen. De sålunda reserverade beloppen skall bara få användas för att infria dessa förbindelser.

Promemorieförslaget är enligt min mening utformat på ett sådant sätt att sammanslagningen inte kommer att försvaga borgenärernas ställning. Sammanslagningen innebär emellertid ett byte av gäldenär. För att ge

kassornas rättsägare tillfälle att bevaka sina intressen har kassornas styrelse tagit kontakt med långgivarna. Deras inställning redovisas i det tidigare nämnda yttrandet från kassorna. Av detta liksom av bifogade yttranden från långgivarna framgår att samtliga långgivare har förklarat sig inte ha någon erinran mot att de nuvarande kassorna slås samman på det sätt som förslagits.

En sammanslagning har emellertid betydelse också för låntagarnas ställning. Som jag tidigare har nämnt svarar låntagarna solidariskt för kassornas förbindelser i förhållande till deras låneskulder vid en likvidation av kassorna. Den ökade ansvarighet som en sammanslagning teoretiskt kan medföra skulle kunna sägas rubba de allmänna förutsättningar som fanns när låntagarna tog på sig ansvarigheten. En ökad risk för låntagarna av sammanslagningen uppstår enligt min mening dock inte om de reserveringar görs som jag tidigare har redogjort för. För att ge låntagarna möjlighet att yttra sig har styrelsen kallat kassornas låntagare till låntagarsammanträde. Av protokollen från låntagarsammanträdena framgår att låntagarna inte har någon erinran mot att kassorna slås samman på det sätt som föreslagits.

Mot bakgrund av vad jag nu har anfört föreslår jag att sekundärlånekassan går upp i skeppshypotekskassan och att sekundärlånekassan upplöses utan likvidation, allt i enlighet med promemorieförslaget.

Sekundärlånekassans samtliga tillgångar och skulder bör därvid övertas av skeppshypotekskassan och de åtgärder som jag nyss har redogjort för vidtas för att trygga långgivarnas och låntagarnas ställning. Sammanslagningen bör ske per den 1 januari 1981.

I fråga om sammanslagningen bör, som föreslagits i promemorian, en ny lag utfärdas för Svenska skeppshypotekskassan. För sammanslagningen gällande föreskrifter bör ges i övergångsbestämmelser till lagen.

Det föreslagna sättet för sammanslagningens genomförande, vilket lämnats utan erinran av kassornas långgivare och låntagare, anser jag tillgodoser dessa rättsägares intressen. Någon ytterligare åtgärd för att trygga rättsägarna, som att ställa av en statlig garanti för ökat risktagande genom sammanslagningen, är enligt min mening inte behövlig.

Verksamheten efter sammanslagningen bör enligt min mening i huvudsak bedrivas enligt nuvarande riktlinjer. Utlåningen, som baseras på upplåning på den svenska och på den internationella kapitalmarknaden, bör ha som huvudsyfte att finansiera svenska rederiföretags inköp av nya fartyg. Kreditvillkoren bör anpassas till att det efter sammanslagningen kommer att finnas endast en kassa med de tidigare kassornas uppgifter. Ett av syftena med sammanslagningen är att uppnå en ökad flexibilitet. Därför bör kassan ha möjlighet att variera utlåningsräntan och övriga kreditvillkor med hänsyn till det fartyg som finansieras, kreditrisken m. m. Verksamheten bör liksom hittills vara inriktad på långfristig finansiering av fartyg på en genomsnittlig risknivå som i huvudsak är densamma som f. n. Detta

innebär att den nya kassan bör kunna lämna lån inom 70% av fartygets uppskattningsvärde. Lånen bör lämnas för bestämd tid som inte får överstiga 15 år. Ett fartyg bör få användas som säkerhet i högst 15 år. Utöver vad som hittills gällt bör även banktillgodohavande kunna pantförskrivas. Låntagarnas ansvar för kassans förbindelser bör begränsas till 5%.

Kreditkapaciteten bör höjas genom att relationen mellan fonder och upplåningsrätt bestäms till faktorn tio i likhet med vad som f. n. gäller beträffande skeppshypotekskassan. Denna höjning innebär enligt min mening ett obetydligt ökat risktagande. Några förluster har hittills inte förekommit och riskerna för framtida förluster kan förutses vara små. Härtill kommer att kassorna numera har betydande egna reserver.

Vad gäller skeppshypotekskassans verksamhet efter sammanslagningen bör de reserveringar som jag nyss har angett kunna upplösas i takt med att de gamla lånen återbetalas. De lån som resp. kassa upptagit bör även efter sammanslagningen motsvaras av utlåning på de villkor som gällde före denna tidpunkt.

I nuvarande reglemente för kassorna regleras frågor som numera måste regleras i lag. Bestämmelserna i reglementet har därför arbetats in i den nya lagen. Detta innebär en ändring av vad som f. n. gäller och av promemorians förslag. Någon saklig ändring innebär det dock inte.

Den av mig förordade sammanslagningen av skeppshypotekskassan och sekundärlånekassan medför ändringar också i kommunalskattelagen (1928: 320) och lagen (1974: 922) om kreditpolitiska medel. Ändringarna är av redaktionell art och består i att orden "Skeppsfartens sekundärlånekassa" utgår. Sekundärlånekassan finns nämnd också i vissa andra författningar. Enligt min mening kan dessa utan olägenhet ändras efter hand.

I enlighet med vad jag nu har anfört har inom industridepartementet upprättats förslag till

1. lag om Svenska skeppshypotekskassan.
2. lag om ändring i kommunalskattelagen (1928: 320),
3. lag om ändring i lagen (1974: 922) om kreditpolitiska medel.

Förslaget om ändring i kommunalskattelagen har upprättats i samråd med chefen för budgetdepartementet och förslaget om ändring i kommunalskattelagen i samråd med chefen för ekonomidepartementet.

Reglerna för den nya kassans verksamhet kommer i allt väsentligt att överensstämma med de föreskrifter som gäller för de nuvarande kassorna. De övergångsbestämmelser som föreslås och som reglerar sammanslagningen har godkänts av de rättsägare som berörs. Med hänsyn till detta anser jag att lagrådets yttrande inte behöver inhämtas.

De garantiförbindelser som fullmäktige i riksgäldskontoret har ställt till sekundärlånekassans förfogande som garantifond bör överföras till den nya kassan. Jag förordar därför att regeringen föreslår riksdagen att bemyndiga fullmäktige i riksgäldskontoret att göra denna överföring. Överföringen bör vara genomförd den 1 januari 1981.

Enligt min mening är det inte nödvändigt att skeppshypotekskassan, vars samtliga styrelseledamöter utses av regeringen, ställs under bankinspektionens tillsyn. Jag har i denna fråga samrått med chefen för ekonomidepartementet.

3 Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

dels att antaga förslagen till

1. lag om Svenska skeppshypotekskassan
2. lag om ändring i kommunalskattelagen (1928: 320)
3. lag om ändring i lagen (1974: 922) om kreditpolitiska medel,

dels att bemyndiga fullmäktige i riksgäldskontoret att överföra de garantiförbindelser som ingår i Skeppsfartens sekundärlånecassas garantifond till Svenska skeppshypotekskassans garantifond.

4 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att antaga de förslag som föredraganden har lagt fram.

Sammanslagning av svenska skeppshypotekskassan och skeppsfartens sekundärlånekassa m. m.

1 Inledning

Kapitalmarknadsutredningen hade till uppgift att göra en översyn av strukturen och funktionssättet hos den svenska kapitalmarknaden. Utredningsresultatet redovisades i betänkandet (SOU 1978: 11) Kapitalmarknaden i Svensk ekonomi. Betänkandet innehöll bl. a. förslag om sammanslutning av vissa kreditinstitut. Bl. a. föreslogs att verksamheten vid Svenska skeppshypotekskassan och Skeppsfartens sekundärlånekassa sammanförs till en kassa. Riksdagen har nyligen beslutat om förändringar i kapitalmarknaden på grundval av betänkandet (prop. 1978/79: 165, FiU 1979/80: 8, SkU 1979/80: 10, NU 1979/80: 10, rskr 1979/80: 59). Bl. a. beslutades om en sammanslagning av AB Industrikredit och AB Företagskredit samt av Lantbruksnäringsnärings primärkredit AB och Lantbruksnäringsnärings sekundärkredit AB. Riksdagen behandlade däremot inte frågan om en sammanslagning av skeppshypoteksinstituten eftersom denna fråga enligt uttalande i propositionen skulle behandlas i annat sammanhang (prop. 1978/79: 165 s. 161). I prop. 1979/80: 165 om vissa varvsfrågor, m. m. berördes även sammanslagningen av kassorna (s. 24). Chefen för industridepartementet anförde att han avsåg att senare komma till den frågan. I denna promemoria lämnas förslag att kassornas verksamhet från och med den 1 januari 1981 sammanförs till en enda kassa. Utöver redaktionella ändringar av den nu gällande lagen (1965: 139) om Svenska skeppshypotekskassan och Skeppsfartens sekundärlånekassa krävs vid sammanläggningen en rad ändringar av bestämmelserna i sak samtidigt som nya övergångsbestämmelser krävs. Därför bör en helt ny lag föreslås. Ett förslag till ny lag om Svenska skeppshypotekskassan har därför utarbetats och har fogats till denna promemoria som underbilaga 1. Med sikte på att genomföra en sammanslagning vid årsskiftet bör yttrande av kassornas styrelse över förslagen i denna promemoria inhämtas. Styrelsen bör då ha givit kassornas låntagare tillfälle att sammanträda för att granska styrelsens yttrande. Styrelsen bör vidare bereda kassornas långivare tillfälle att bevaka sina intressen.

2 Kassornas nuvarande verksamhet

Svenska skeppshypotekskassan tillkom år 1929 för att förbättra rederiernas möjligheter att anskaffa långfristiga krediter. Staten tillsköt en grundfond på 10 milj. kr. och upplämningsrätten bestämdes till tio gånger grundfondens storlek.

År 1965 omorganiserades Skeppshypotekskassan. Samtidigt bildades Skeppsfartens sekundärlånekassa (prop. 1965: 99, BaU 1965: 38, rskr 1965: 289). De nu gällande bestämmelserna för kassorna är intagna i lagen (1965: 139, ändrad senast 1979: 534) om Svenska skeppshypotekskassan

och Skeppsfartens sekundärlånekassa och i ett reglemente (1965:593) för Svenska Skeppshypotekskassan och Skeppsfartens sekundärlånekassa. Enligt lagen skall kassorna lämna huvudsakligen långfristiga lån eller borgen för sådana lån till svenska rederiföretag. Belåningen får ske oberoende av om fartygen är byggda i Sverige eller i utlandet. För lån eller borgen krävs betryggande säkerhet i form av inteckning i svenskt fartyg eller borgen av staten eller bank. För skeppshypotekskassan gäller att inteckning skall ligga inom 50 procent av fartygets beräknade värde enligt styrelsens bedömning. För sekundärlånekassan är gränsen 70 procent. De intecknade fartygen får inte vara äldre än 15 och 10 år för lån i resp. institut. Lånens löptider är maximerade till samma period och beviljas i regel för den maximala löptiden. Skeppshypotekskassans utlåningsränta uppgår sedan lång tid till den egna upplåningsräntan med tillägg för en marginal på 0,5 procent. Sekundärlånekassans marginal uppgår till 0,75 procent.

Av tabellen framgår att kassornas årliga bruttoulåning är ganska begränsad, särskilt vid en jämförelse med priset på stora fartyg. Den årliga nytulåningen är begränsad till ett fåtal objekt. Kapitalmarknadsutredningen har kunnat konstatera att huvuddelen av de svenska rederiernas finansiering sker utanför skeppshypotekskassorna, bl. a. genom varvskrediter och egen upplåning utomlands.

Kassorna är utrustade med garantifonder som säkerhet för sina förpliktelser. Fonderna är grundade på statliga garantiförbindelser på numera 100 milj. kr. för skeppshypotekskassan och 67 milj. kr. för sekundärlånekassan. Kassornas reservfonder var vid utgången av år 1979 45,9 milj. kr. respektive 8,3 milj. kr. Som ytterligare säkerhet för kassornas förbindelser föreligger ett visst kollektivt ansvar för låntagarna som aktualiseras i händelse av likvidation sedan kassornas egna medel tagits i anspråk. Ansvaret är begränsat till 5% av utestående lånebelopp för låntagare i skeppshypotekskassan och till 10% för låntagare i sekundärlånekassan.

Kassornas årsvinst skall avsättas till en reservfond. Sammanlagda beloppet av skeppshypotekskassans utestående skuld och garantiförpliktelser får inte överstiga tio gånger summan av garantifonden och reservfonden. För sekundärlånekassan är motsvarande multipel sex.

Kassornas långfristiga upplåning skedde t. o. m. år 1975 enbart genom obligationslån. En viss kortfristig upplåning har ägt rum för överbryggande finansiering i avvaktan på obligationslån. År 1974 ändrades reglementet för att möjliggöra även upplåning utomlands. Någon sådan har emellertid ännu inte ägt rum. Sedan år 1977 disponerar kassorna en rörlig kredit i riksgäldskontoret på sammanlagt 139 milj. kr. för att överbrygga likviditetspåfrestringar till följd av amorteringsanstånd i samband med statliga garantier för kortfristiga likviditetstödande lån till rederiföretag. AP-fonden dominerar bland obligationsköparna med en andel på omkring 62 procent år 1979, medan försäkringsbolagen svarar för den största delen av de återstående förvärven.

Skeppshypotekskassans obligationer löper på femton år och sekundärlånekassans på tio år med lika amorteringar varje år genom utlottning eller uppköp. Emissionsräntan för skeppshypotekskassan överensstämmer med räntan för industriobligationer medan sekundärlånekassans obligationer betingar 0,5 procentenheter högre ränta. Obligationerna från de båda instituten säljs gemensamt som "paket" där sammansättningen bestäms av relationen mellan lånens storlekar. Kassorna har gemensam styrelse och förvaltning.

Utvecklingen av kassornas upplåning och utlåning framgår av följande tabell.

Skeppshypotekskassans och Skeppsfartens sekundärlånekassas långfristiga upplåning mot obligationer samt utlåning 1975–1979 (milj. kr).

	1975	1976	1977	1978	1979
Skeppshypotekskassan					
Sålda obligationer	108	150	150	136	205
Utestående obligationsskuld	688	771	844	893	1 002
Utestående reversupplåning	–	29	43	46	60
Bruttoulåning	99	205	203	216	294
Utestående lån	705	805	896	954	1 102
Reservfond	25	30	35	40	46
Garantifond	100	100	100	100	100
Sekundärlånekassan					
Sålda obligationer	37	50	50	79	70
Utestående obligationsskuld	159	184	203	249	279
Utestående reversupplåning	–	6	6	5	4
Bruttoulåning	37	59	56	104	68
Utestående lån	159	186	208	255	279
Reservfond	4	5	6	7	8
Garantifond	45	45	45	52	67

3 Kapitalmarknadsutredningen

Kapitalmarknadsutredningen anförde att uppdelningen i primär- och sekundärinstitut utgör en metod att något variera kreditvillkoren med avseende på de erbjudna säkerheterna. Sekundärinstitutets krav är därvidlag något mindre stränga än primärinstitutets, men det föreskrivs likväl att säkerheterna skall vara fullgoda. Den praktiska effekten av den nuvarande uppdelningen är att utlåningsräntan kan varieras genom delning av krediten på de båda instituten. En kredit som bedöms vara mera riskfylld kan till större delen läggas i sekundärinstitutet och därigenom betinga en högre ränta. Utredningen drar slutsatsen att, med hänsyn till indelningens subjektiva karaktär där säkerheternas beräknade värde ligger till grund och till att sekundärkreditgivningen inte visat sig medföra större förluster i praktiken, primär- och sekundärkreditinstitutet bör slås samman. Utredningen förutsatte att instituten därvid tillämpar en något varierande utlåningsränta beroende på riksbedömningar.

Skeppshypotekskassan och sekundärlånekassan har en annan rättslig karaktär än de andra instituten som kapitalmarknadsutredningen har föreslagit skall slås samman. Kassorna regleras genom en för dem särskilt tillkommen lag. Vidare finns ett av regeringen fastställt reglemente. Dessa författningar innehåller inga regler som möjliggör fusion av kassorna. För att de båda kassorna skall kunna slås samman krävs enligt kapitalmarknadsutredningen särskild lagstiftning. Kapitalmarknadsutredningen anser att det är en fördel om omorganisationen kan ske i den formen att sekundärlånekassan genom fusion uppgår i skeppshypotekskassan. Kapitalmarknadsutredningen anser att de problem som en fusion mellan kassorna medför med hänsyn till obligationsinnehavarnas och låntagarnas rättsställning bör kunna lösas på motsvarande sätt som fusionen mellan statshypotekskassan och Svenska bostadskreditkassan år 1968 (prop.

1968: 153, BaU 1968: 62, rskr 1968: 370, SFS 1968: 575–577 och 652–655). Kapitalmarknadsutredningen har därför upprättat förslag till lag om fusion mellan Svenska skeppshypotekskassan och Skeppsfartens sekundärlånekassa.

Det fåtal remissinstanser, bl. a. riksbanksfullmäktige, riksgäldsfullmäktige, bankinspektionen, AP-fondens första, andra och tredje fondstyrelse, Svenska Sparbanksföreningen m. fl., LO och styrelsen i Svenska skeppshypotekskassan och Skeppsfartens sekundärlånekassa, som berört frågan om en sammanslagning av kassorna tillstyrker utredningens förslag. Fullmäktige i Sveriges riksbank förutsätter att de nuvarande borgenärerna vid en sammanslagning erhåller betryggande säkerhet. I övrigt har remissinstanserna inte berört frågan om hur en sammanslagning skall gå till. Bankinspektionen erinrade om att inspektionen i sitt yttrande över varvskreditutredningens betänkande föreslagit att skeppshypotekskassan i likhet med andra kreditinstitut bör stå under inspektionens tillsyn.

Kassornas organisation hade redan tidigare behandlats av varvskreditutredningen i betänkandet (SOU 1975: 101) Fartygsfinansiering. Förslaget föranledde inte någon åtgärd.

4 Förslag till sammanslagning av kassorna

De båda kassornas verksamhet har varit till stort gagn för svenska rederier och för svenska varvsföretag. En sammanslagning av kassorna bör ge större möjligheter till flexibel kreditgivning till fördel för svenska rederier och svenska varvsföretag. Kapitalmarknadsutredningen har som nämnts, föreslagit sammanslagningar av primär- och sekundärlåneinstitut i flera fall. Den sålunda bildade kassan bör benämnas Svenska skeppshypotekskassan. Den nu gällande lagen (1965: 139) om Svenska skeppshypotekskassan och Skeppsfartens sekundärlånekassa bör ersättas med ny lag om Svenska skeppshypotekskassan. Sammanslagningen bör ske per den 1 januari 1981. Genom sammanslagningen uppgår sekundärlånekassan i skeppshypotekskassan och sekundärlånekassan upplöses utan likvidation. Samtliga skulder och tillgångar i sekundärlånekassan övertas av skeppshypotekskassan.

Verksamheten bör i likhet med vad kapitalmarknadsutredningen föreslagit bedrivas enligt nuvarande riktlinjer. Utlåningen som baseras på upplåning på den svenska och på den internationella kapitalmarknaden, bör ha som huvudsyfte att finansiera svenska rederiföretags inköp av nya fartyg. Kreditvillkoren bör anpassas till vad som nu gäller för de båda kassorna. Ett av syftena med sammanslagningen är att uppnå en ökad flexibilitet. Därför bör den nya kassan få möjlighet att variera utlåningsräntan och övriga kreditvillkor med hänsyn till det fartyg som finansieras, kreditrisken m. m. Verksamheten i den nya kassan bör liksom hittills vara inriktad på långfristig finansiering av fartyg på en genomsnittlig risknivå som i huvudsak är densamma som f. n. Detta innebär att den nya kassan bör kunna lämna lån inom 70% av fartygets uppskattningsvärde. Därtill bör gälla att fartyget för att få användas som säkerhet bör vara högst 15 år.

Utöver vad som hittills gällt bör även banktillgodohavande kunna pantförskrivas. Vidare föreslås i den nya lagen en höjning av kreditkapaciteten genom att relationen på tio gånger mellan fonder och upplåningsrätt bibehålls för den nya kassan i likhet med den nuvarande skeppshypotekskas-

san. Detta kan göras utan att långivarnas intressen träds förnär. Några förluster har hittills inte förekommit och riskerna för framtida förluster kan förutses vara små. Kassorna har numera betydande egna reserver. Läntagarnas solidariska ansvar behöver inte vara större än vad som f. n. gäller för skeppshypotekskassan.

Kapitalmarknadsutredningen föreslog en särskild lag om fusion som skulle reglera sammanläggningen. Detta motiverades bl. a. med att den nuvarande lagen saknar bestämmelser om fusion. Den föreslagna lagen innebar att regeringen gavs rätt att, efter hörande av de nuvarande kassornas styrelser förordna om fusion. Vidare föreslogs att staten skulle ställa en särskild garanti gentemot långgivare till kassorna för förlust som kan uppkomma på grund av fusionen. Med hänsyn till svårigheterna att definiera det statliga åtagandet p. g. a. en ev. garanti föreslås här en annan lösning när verksamheten vid sekundärlånekassan överförs till skeppshypotekskassan. Genom att den nya kassans reservfond och garantifond till en del reserveras för ev. framtida förluster på de lån som kvarstår vid tidpunkten för sammanläggningen bör långivarnas och låntagarnas intresse ej trädas förnär. Denna reservering bör kunna upplösas i takt med att lånen återbetalas. Detta regleras i övergångsbestämmelserna till den föreslagna nya lagen. De lån som resp. kassa upptagit före fusionen bör även i framtiden motsvaras av utlåning på de villkor som gäller före fusionen. De garantiförbindelser riksgäldskontoret ställt till sekundärlånekassans förfo-gande som garantifond bör överföras till den nya kassan.

I detta sammanhang har även gällande reglemente setts över. Förslag till förordning med reglemente för Svenska skeppshypotekskassan fogas till promemorian som underbilaga 2. Ändringarna är främst av formell och redaktionell natur, bl. a. har reglerna om styrelsens sammansättning m. m. flyttats från lagen till reglementet. Bestämmelsen om kassornas placering av likvida medel har förenklats på så sätt att det föreskrivs att medlen skall göras räntebärande genom placering på betryggande sätt.

Den av bankinspektionen väckta frågan om att Skeppshypotekskassan bör stå under inspektionens tillsyn skall enligt uttalande i prip. 1978/79: 165 (s. 161) behandlas i samband med en sammanslagning av de nämnda kassorna. Denna fråga får tas upp i en kommande proposition.

Sammanslagningen av kassorna föranleder även redaktionella ändringar i 53 § 1 mom. första stycket d) kommunalskattelagen (1928:320) och 2 § i lagen (1974:922) om kreditpolitiska medel. Ändringen består i att orden "Skeppsfartens sekundärlånekassa" utgår.

Förslag till

Lag om Svenska skeppshypotekskassan

Häri genom föreskrivs följande.

Ändamål

1 § Svenska skeppshypotekskassan har till ändamål att medverka vid finansiering av rederiföretag här i riket genom att lämna lån, huvudsakligen av långfristig karaktär, eller ikläda sig garanti för sådana lån.

Styrelse och revisorer m. m.

2 § Kassan förvaltas av en styrelse med säte i Göteborg.
Regeringen bestämmer arvoden till ledamöterna.

3 § För revision av styrelsens förvaltning och kassans räkenskaper utser regeringen årligen två revisorer och suppleanter för dem.
Regeringen bestämmer revisorernas arvoden.

4 § Kassans räkenskapsår är kalenderår.

5 § Låntagarna skall beredas tillfälle att sammanträda för granskning av styrelsens förvaltning och kassans räkenskaper om någon låntagare begär det. Sådan begäran skall framställas skriftligen hos styrelsen före den 10 maj året närmast efter det år granskningen avser.

Begärs sammanträde enligt första stycket, skall det genom styrelsens försorg utsättas att äga rum i Göteborg före utgången av maj månad samma år.

6 § Regeringen prövar styrelsens förvaltning.

Fonder

7 § Som garantifond för kassans förbindelser ställer staten till förfogande av fullmäktige i riksgäldskontoret utfärdade garantiförbindelser på ett-hundrasextiosju miljoner kronor.

8 § Kassans behållna årsvinst skall avsättas till en reservfond. Denna skall användas till att täcka förluster i kassans rörelse.

Upplåning

9 § Kassan anskaffar medel för sin verksamhet genom lån mot obligationer eller genom annan upplåning.

Sammanlagda belopp av kassans låneskuld och garantiförpliktelser får inte uppgå till mera än tio gånger sammanlagda beloppet av kassans garanti- och reservfonder. Motvärdet i svenska kronor av låneskuld eller garantiförpliktelse i utländsk valuta skall beräknas på grundval av den vid beräkningstillfället på den svenska valutamarknaden noterade säljkursen för valutan ifråga.

Lånerörelsen

10 § För lån från kassan skall vara ställd betryggande säkerhet i form av inteckning i svenskt fartyg eller tillgodohavande hos eller borgen av staten eller bank.

Inteckning skall ligga inom sjuttio procent av det värde till vilket styrelsen uppskattar fartyget. Som säkerhet får inte godtas inteckning i fartyg som är äldre än femton år.

11 § Lån skall lämnas på bestämd tid, som inte får överstiga femton år.

Överstiger lånetiden ett år, skall kassan i regel utlämna lånet att återbetalas genom avbetalningar enligt fastställd plan.

12 § Förfallotiden för lån som kassan beviljar skall bestämmas så, att den är förenlig med villkoren för kassans förbindelser.

Kassan skall vidare särskilt uppmärksamma att samma eller med varandra i väsentlig ekonomisk intressegemenskap förbundna låntagare inte erhåller lån i sådan omfattning, att fara för kassans säkerhet kan uppkomma. Med lån jämställs borgen och annan garantiförpliktelse som kassan ingått för låntagaren.

13 § Försämrans säkerheten för ett lån väsentligt eller fullgör en låntagare inte villkoren för sitt lån, får kassan uppsäga lånet till betalning omedelbart eller inom viss tid.

Kostnader för besiktning, värdering, inteckningsåtgärd eller annan åtgärd betalas av låntagaren.

Skadeståndsskyldighet för styrelseledamöter och revisorer

14 § Styrelseledamöter som uppsåtligen eller av oaktsamhet tillskyndar kassan skada svarar solidariskt för skadan.

Har revisorer mot bättre vetande lämnat oriktig uppgift i sin berättelse eller uppsåtligen underlåtit att göra anmärkning mot sådan uppgift i handling som de granskat eller visat oaktsamhet vid fullgörande av sitt uppdrag, svarar de solidariskt mot kassan för skada som uppkommer därav.

Likvidation

15 § Regeringen beslutar om likvidation och om förfarandet därvid. Innan sådant beslut meddelas, skall styrelsen höras.

Vid likvidation skall kassans egna medel användas för att fullgöra kassans förbindelser. För vad som därefter återstår av förbindelserna är låntagarna ansvariga i förhållande till de vid likvidationsbeslutet obetalda kapitalbeloppen av sina lån från kassan. Kan en låntagare inte fullgöra sin betalningsskyldighet är övriga låntagare hos kassan med samma fördelning ansvariga för bristen. En låntagares ansvarighet får dock inte göras gällande till högre belopp än som motsvarar fem procent av det vid likvidationsbeslutet obetalda kapitalbeloppet av hans lån från kassan.

Garantifonden får tas i anspråk endast i den mån det behövs för att fullgöra kassans förbindelser sedan kassans egna medel blivit använda och låntagarnas ansvarighet enligt andra stycket utnyttjats.

Vad som återstår av tillgångar sedan skulderna har betalats tillfaller staten.

Reglemente

16 § Regeringen bemyndigas att meddela föreskrifter för kassans verksamhet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1981 då lagen (1965:139) om Svenska skeppshypotekskassan och Skeppsfartens sekundärlånekassa skall upphöra att gälla.

Genom den nya lagen uppgår Skeppsfartens sekundärlånekassa i Svenska skeppshypotekskassan på så sätt att den förstnämnda kassan upplöses utan likvidation och alla dess tillgångar och skulder övertas av Svenska skeppshypotekskassan.

För lån som kassorna upptagit före den nya lagens ikraftträdande skall, så länge sådant lån inte betalats åter, vid varje tidpunkt finnas pantförskrivna säkerheter enligt 9 § den upphävda lagen. Sådan säkerhet får inte användas för förbindelser som skeppshypotekskassan ikläder sig efter den nya lagens ikraftträdande.

Efter den nya lagens ikraftträdande skall kassornas garantifonder tillsammans utgöra Svenska skeppshypotekskassans garantifond och kassornas reservfonder tillsammans utgöra Svenska skeppshypotekskassans reservfond.

Efter den nya lagens ikraftträdande skall varje år en viss del av reservfonden reserveras. Denna del får användas endast för sådana utgifter och förluster som hänför sig till de förutvarande kassornas verksamhet före ikraftträdandet och till vars täckande Svenska skeppshypotekskassans inkomster inte förslår. Reserveringen skall göras för var och en av de förutvarande kassorna på följande sätt. Det reserverade beloppet skall förhålla sig på samma sätt till den befintliga storleken på låneskulden från kassans verksamhet före ikraftträdandet som dess reservfond förhöll sig till låneskulden vid ikraftträdandet.

Efter den nya lagens ikraftträdande skall, för var och en av de förutvarande kassorna, av garantifonden reserveras belopp som, sammanräknade med vad som reserverats av reservfonden enligt föregående stycke, motsvarar en tiondel respektive en sjättedel av de utestående förbindelser som hänför sig till skeppshypotekskassans och sekundärlånekassans verksamhet före den nya lagens ikraftträdande. Nämnda belopp får användas endast för att infria sådana förbindelser.

I fråga om lån som kassorna beviljat före den nya lagens ikraftträdande gäller alltså 9–12 §§ och 14 § andra stycket i deras äldre lydelse.

Beträffande redovisning av kassornas verksamhet avseende år 1980 gäller äldre bestämmelser.

Regeringen meddelar de ytterligare föreskrifter som behövs med anledning av den nya lagens ikraftträdande.

Förslag till**Förordning med reglemente för Svenska
skeppshypotekskassan;**

utfärdad den 1980.

Organisation

1 § Svenska skeppshypotekskassans styrelse består av sju ledamöter av vilka en skall vara ordförande och en vice ordförande.

För styrelsens ledamöter finns högst sju suppleanter.

Styrelsens ordförande, vice ordförande och övriga ledamöter samt suppleanter utses av regeringen för en tid av högst tre år.

2 § Styrelsen tillsätter och entledigar verkställande direktör och övriga tjänstemän samt bestämmer lönevillkor för dem.

Styrelsen beslutar om arbetsordning för egen del och om instruktion för verkställande direktören och tjänstemännen med närmare föreskrifter om kassans förvaltning.

Styrelsens uppgifter

3 § Styrelsen prövar frågor om upptagande och beviljande av lån och om ställande av garanti.

Styrelsen beslutar om besiktning och värdering av fartyg och om arvode för sådan förrättning.

4 § Styrelsen skall tillse att ett pantsatt fartyg i sin helhet är kaskoförsäkrat mot såväl totalförlust som partiell skada och kostnad till minst det värde till vilket styrelsen uppskattar fartyget. Styrelsen får dock godta kaskoförsäkring avseende lägre värde, om skillnaden i värde täcks genom kaskointresseförsäkring. Styrelsen får medge att fartygsägaren står självrisk till högst tio procent av det värde till vilket styrelsen uppskattar fartyget.

Styrelsen skall härutöver tillse att för fartyget finns dels särskild försäkring, som i sedvanlig utsträckning bereder skydd som inte inelätas i kaskoförsäkringen (protection and indemnity) mot den ersättningsskyldighet som kan uppkomma för fartygets ägare, dels krigsförsäkring.

Styrelsen får besluta om ytterligare försäkring som styrelsen anser behövlig.

5 § I fråga om såväl kasko- som kaskointresseförsäkring skall styrelsen tillse att försäkringen gäller till förmån för kassan och att den medför rätt till kassan att, även om dess fordran inte är förfallen, få betalt ut utfallande försäkringsbelopp framför fartygsägaren, om inte ägaren, vid partiell skada låter reparera fartyget eller på annat sätt bereder kassan samma säkerhet som före skadans inträffande.

6 § Styrelsen skall tillse att försäkringsgivaren gentemot kassan förbundet sig att iaktta att försäkringen inte ändras eller upphör utan kassans

vetskap och att kassan får det rådrum som behövs för att säkerställa sig före försäkringens upphörande.

I övrigt skall för försäkring som avses i 4 § gälla sådana bestämmelser som föreskrivs i lagen (1927: 77) om försäkringsavtal med den jämkning som styrelsen finner påkallad av omständigheterna.

7 § Kassan får inköpta sådant fartyg som pantsatts eller utmåtts för kassans fordran, om det är nödvändigt för att skydda fordringen. Ett inköpt fartyg skall avyttras så snart det kan ske utan förlust.

8 § Det åligger styrelsen att

1. föra kassans talan i alla dess angelägenheter,
2. tillse att kassans säkerhet inte minskar genom vanvård av pantsatt fartyg eller på annat sätt,
3. tillse att kassans låntagare fullgör sina skyldigheter mot kassans i rätt tid och låta vidta behövliga åtgärder, om detta inte sker,
4. tillse att kassans böcker och räkenskaper förs i föreskriven ordning och att säkerheter och försäkringar vidmakthålls och förnyas i rätt tid,
5. årligen före den 15 mars avge berättelse över kassans förvaltning och verksamhet under närmast föregående år,
6. tillse att chefen för industridepartementet och låntagarna i kassan årligen före april månads utgång tillställs styrelsens och revisorernas berättelser över kassans förvaltning och räkenskaper,
7. tillse att inom i punkten 6 nämnd tid till varje låntagare sänds en förteckning över låntagarna i kassan med angivande av kapitalbeloppet av varje låntagares lån vid utgången av närmast föregående år,
8. ombesörja att medel som inflyter till kassan och inte omedelbart kommer till användning ofördröjligen görs räntebärande genom placering på betryggande sätt,
9. tillse att den garantiförbindelse som utgör garantifond, av kassan utfärdade men inte utelöpande obligationer, blanketter till obligationer, lånereverser med säkerhet samt andra värdehandlingar hålls under betryggande förvaring och vård.

9 § Om kassan tar upp lån eller lämnar garantiförpliktelse i utländsk valuta, skall styrelsen,

1. tillse att summan av låneskuld och garantiförpliktelser i utländsk valuta, beräknad i motvärdet i svenska kronor enligt 9 § andra stycket lagen (1980: 000) om Svenska skeppshypotekskassan, inte överstiger 75 procent av skillnaden mellan det belopp, som enligt nämnda lagrum utgör högsta sammanlagda beloppet för kassans låneskuld och garantiförpliktelser, och det belopp till vilket kassans låneskuld och garantiförpliktelser uppgår,
2. besluta om lån från kassan i valuta vari upplåning skett,
3. tillse att inteckning som utgör säkerhet för lånet eller garantin lyder på belopp i den valuta vari lånet eller garantin har lämnats och bestämma det uppskattade värdet av fartyget i samma valuta.

Styrelsens arbetsformer

10 § Styrelsen sammanträder på kallelse av ordföranden så ofta denne finner omständigheterna föranleda det. Till varje sammanträde kallas samtliga ledamöter och, vid förfall, behövligt antal suppleanter.

Är verkställande direktören inte ledamot i styrelsen, skall även han

kallas till sammanträde. Verkställande direktören får därvid delta i överläggningarna och framställa förslag och få sin mening antecknad till protokollet men inte delta i besluten.

Sammanträde hålls i Göteborg, om inte särskilda skäl föranleder annat.

11 § Styrelsen är beslutför när minst fem ledamöter är närvarande.

Som styrelsens beslut gäller den mening som de flesta förenar sig om eller, vid lika röstetal, den mening som ordföranden vid sammanträdet biträder.

12 § En ledamot i styrelsen eller verkställande direktören får inte delta i behandling av fråga som rör avtal mellan honom och kassan eller i vilken han annars har ett väsentligt intresse.

13 § Vid styrelsens sammanträde förs protokoll som justeras på sätt styrelsen bestämmer.

14 § Styrelsen får bemyndiga ledamöter och suppleanter i styrelsen samt verkställande direktören och annan befattningshavare hos kassan, minst två i förening, att teckna kassans firma.

15 § Styrelsen får uppdra åt enskilda ledamöter i styrelsen eller befattningshavare hos kassan att var för sig eller två eller flera i förening avgöra ärende eller grupp av ärenden som inte är av sådan beskaffenhet att prövningen bör ankomma på styrelsen. Sådant uppdrag får dock inte lämnas i fråga om utscende eller entledigande av verkställande direktör eller om upplåning, beviljande av lån eller ställande av garanti.

Styrelsen får själv pröva ärende utan hinder av lämnat uppdrag.

Revision

16 § Styrelsen skall bereda kassans revisorer tillfälle att när som helst inventera kassans tillgångar och att granska kassans böcker, räkenskaper och andra handlingar.

Styrelsens förvaltningsberättelse skall överlämnas till revisorerna utan dröjsmål efter det att den har avgivits.

17 § Revisorerna skall senast den 1 april avge revisionsberättelse och utan dröjsmål överlämna den till styrelsen.

Revisionsberättelse skall innehålla en redogörelse för omfattningen och resultatet av revisorernas granskning samt ett uttalande om anmärkning finns med avseende på förvaltningsberättelsen, de i denna upptagna resultat- och balansräkningarna, styrelsens bokföring eller inventering av de under dess förvaltning stående tillgångarna eller i övrigt beträffande styrelsens förvaltning. Finns anledning till anmärkning, skall denna anges i revisionsberättelsen. Revisorerna skall i berättelsen meddela de erinringar som de anser påkallade.

18 § Revisorerna får till sitt biträde anlita siffergranskare och meddela anvisningar för dennes arbete.

Siffergranskarens arvode bestäms av revisorerna eller, om styrelsen begär det, av regeringen.

Låntagarnas sammanträde

19 § Låntagarsammanträde enligt 5 § lagen (1980:000) om Svenska skeppshypotekskassan håller på tid och plats om styrelsen bestämmer.

Varje låntagare skall kallas till sammanträdet i rekommenderat brev som skall sändas ut minst tio dagar före sammanträdet. I kallelsen skall anges de ärenden som skall förekomma på sammanträdet.

20 § Vid låntagarsammanträde får ledamöterna och suppleanterna i styrelsen, verkställande direktören och revisorerna närvara och delta i överläggningarna men inte i besluten.

Styrelsens ordförande, vice ordförande eller annan ledamot, verkställande direktören och minst en revisor bör närvara vid sammanträdet.

21 § Sammanträdet öppnas av den inom styrelsen som styrelsen har utsett till det. Därefter justeras röstlängd och de röstberättigade låntagarna väljer ordförande för sammanträdet.

22 § Varje låntagare som har fullgjort sin betalningsskyldighet till kassan har rösträtt vid sammanträdet. En låntagare har en röst för varje påbörjat femtiotusental av sitt obetalda lånebelopp hos kassan. Rösträtt för egen del eller på grund av fullmakt får dock inte utövas av en låntagare för mer än en tiondel av hela det vid sammanträdet antecknade röstetalet.

23 § Omröstning sker öppet. Som beslut gäller den mening för vilken de flesta rösterna avges. Vid lika röstetal gäller den mening som ordföranden vid sammanträdet biträder.

Vid sammanträdet förs protokoll genom styrelsens försorg.

24 § Yttrande som låntagarna beslutar vid sammanträde skall genom styrelsens försorg tillställas chefen för industridepartementet senast åtta dagar efter sammanträdet.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1981 då reglementet (1965:593) för Svenska skeppshypotekskassan och Skeppsfartens sekundärlånekassa skall upphöra att gälla.

Beträffande redovisning, revision och låntagarsammanträdet avseende räkenskapsåret 1980 gäller äldre bestämmelser.